

INGLIZ TILI DARSLARIDA NOGIRONLIGI BO'LGAN O'QUVCHILAR BILAN ISHLASH

Ortiqova Farzona, Termiz davlat pedagogika
instituti, Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim
fakulteti, Maktabgacha ta'lim yo'nalishi, 24-03 guruh talabas
Ilmiy rahbar: Qobilova Kamola

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida inklyuziv yondashuvni joriy etish eng dolzarb masalalardan biridir. Xususan, ingliz tili darslarida nogironligi bo'lgan o'quvchilar bilan samarali ishlash dars jarayonining sifatini oshiradi, o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytiradi va ularda o'z-o'ziga ishonchni rivojlantiradi. Ushbu maqolada ingliz tili darslarida maxsus pedagogik yondashuvlar, metodlar, sharoitlar va o'qituvchining roli haqida keng yoritib beriladi.

1. Inklyuziv ta'limning mohiyati va ahamiyati

Inklyuziv ta'lim — bu barcha bolalar, jumladan nogironligi bo'lgan o'quvchilar uchun teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan ta'lim jarayonidir. Ingliz tili fani bu jarayonda katta imkoniyatlarga ega, chunki til o'rganish kommunikativ ko'nikmalarni, fikrlashni, eshitish va nutqni rivojlantiradi. Inklyuziv ta'lim:

har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini e'tiborga oladi;

o'quvchilarda shaxsiy rivojlanish uchun qulay muhit yaratadi;

o'zaro hurmat, bag'rikenglik va hamkorlik ko'nikmalarini shakllantiradi.

2. Nogironligi bo'lgan o'quvchilar bilan ishlashda o'qituvchining vazifalari

Ingliz tili o'qituvchisi inklyuziv sinfda quyidagi vazifalarni bajarishi zarur:

2.1. Individual yondashuv

Har bir o'quvchining rivojlanish darajasi, qiziqishi va imkoniyatiga mos topshiriqlar berish.

2.2. Moslashtirilgan o'quv materiali

Eshitishida nuqsoni bor o'quvchilar uchun ko'proq vizual materiallar.

Ko'rishida muammosi bor o'quvchilar uchun audio matnlar, rel'efli yozuvlar.

Aqliy rivojlanishida cheklovlari bor o'quvchilar uchun soddalashtirilgan matnlar.

2.3. Qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish

O'quvchilarda qo'rquv, tortinchoqlik yoki izolyatsiya hissi bo'lmasligi uchun darsni do'stona va qulay shaklda tashkil etish.

3. Ingliz tili darslarida qo'llaniladigan samarali metodlar

3.1. Multimodal o'qitish metodi

Ushbu metod ko'rish, eshitish, harakat orqali o'qitishni o'z ichiga oladi. Masalan:

Flashcardlar;

Audio-dialoglar;

Rolli o'yinlar;

Vizual sxema va rasmlar.

3.2. Kommunikativ metod

Bu metod o'quvchilarni tilni real muloqotda qo'llashga undaydi. Nogironligi bo'lgan o'quvchilar ham faol ishtirok etishi uchun kichik guruhlarda ishlash samarali hisoblanadi.

3.3. Differensial o'qitish

Differensial yondashuv har xil darajadagi o'quvchilar uchun mos topshiriqlarni tanlashni nazarda tutadi. Masalan:

kuchli o'quvchilar uchun murakkab gaplar tuzish;

ko'makka muhtoj o'quvchilar uchun rasm asosida gap aytish.

4. Nogironligi bo'lgan o'quvchilarni ingliz tili darsiga jalb etish usullari

4.1. Rag'batlantirish

O'quvchilarni kichik yutuqlari uchun ham maqtoov, stikerlar yoki ballar berish motivatsiyani oshiradi.

4.2. Qiziqarli o'yinlar

Memory game;

Domino words;

Picture matching;

Role play.

4.3. Texnologiyalardan foydalanish

Maxsus ilovalar, interaktiv doska, animatsiyalar nogironligi bo'lgan o'quvchilar uchun darsni yanada osonlashtiradi.

5. Dars jarayonidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

5.1. Eshitishida nuqsoni bor o'quvchilar

Subtitrlangan videolar qo'llash.

Yuzga qarab gapirish.

Qo'l harakatlaridan foydalanish.

5.2. Ko'rishida nuqsoni bo'lgan o'quvchilar

Audio materiallar berish.

Matnlarni yirik shriftlarda taqdim etish.

Dars jarayonidagi harakatlar haqida ogʻzaki tushuntirish.

5.3. Aqliy rivojlanishi sust oʻquvchilar

Oʻquv materialini boʻlib berish.

Soddalashtirilgan gaplar va misollardan foydalanish.

Koʻp marta takrorlash.

Xulosa

Ingliz tili darslarida nogironligi boʻlgan oʻquvchilar bilan samarali ishlash oʻqituvchidan ijodkorlik, mehr, sabr-toqat va metodik mahorat talab etadi. Inklyuziv yondashuv orqali barcha oʻquvchilarda tenglik, hurmat va hamjihatlik tamoyillari shakllanadi. Darsni moslashtirish, metodlarni toʻgʻri tanlash, individual yondashuv esa oʻquvchilarning ingliz tilini oʻzlashtirish samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

Oʻzbekiston Respublikasi “Ta’lim toʻgʻrisida”gi Qonuni.

Inklyuziv ta’lim boʻyicha metodik qoʻllanmalar.

Zamonaviy ingliz tili oʻqitish metodikasi boʻyicha ilmiy manbalar.